

Globala frågor

Globala problem s. 179–180

1 Montrealprotokollet handlade om att lösa ett miljöproblem. Vilket?

- Försurning av land och vatten.
- Förstörandet av ozonskiktet i atmosfären.
- Klimatförändringarna.

2 Trafficking handlar om att ...

- människor frihetsberövas och utnyttjas för slavarbete och prostitution.
- narkotika smugglas över hela planeten.
- vapensmuggling till områden där krig pågår.

Befolkningsutveckling s. 180–185

1 Världens totala befolkning är idag strax över ...

- fyra miljarder människor.
- 4 000 miljoner människor.
- sju miljarder människor.
- 7 000 miljoner människor.

2 Den globala befolkningens ökningstakt under ett år är strax över ...

- en procent.
- två procent.
- tre procent.

3 Den demografiska transitionsmodellen förutspår att världens befolkning ...

- kommer att fortsätta öka inom överskådlig framtid.
- kommer att stabiliseras ungefär år 2050.
- kommer att börja minska dramatiskt ungefär år 2050.

4 Vad betyder mortalitet?

- Födelsestal
- Dödstal
- Medellivslängd

5 Vad kan man säga istället för födelsetal?

- Mortalitet
- Nativitet
- Patent
- Nationalitet

6 Para ihop rätt beskrivning med rätt skede i den demografiska transitionsmodellen.

- a Avtagande mortalitet, hög nativitet, befolkningsökning _____ Skede 1
- b Hög mortalitet, hög nativitet, stabil befolkning _____ Skede 2
- c Låg mortalitet, avtagande nativitet, befolkningsökning _____ Skede 3
- d Låg mortalitet, låg nativitet, befolkningsminskning _____ Skede 4
- e Låg mortalitet, låg nativitet, stabil befolkning _____ Skede 5

7 Vilket påstående om den globala utvecklingen är sant?

- Migrationen ökar, urbaniseringens storlek ökar.
- Migrationen ökar, urbaniseringens storlek minskar.
- Migrationen minskar, urbaniseringens storlek ökar.
- Migrationen minskar, urbaniseringens storlek minskar.

Naturresurserna s. 186–189

1 Vad är exempel på förnybara resurser?

- Järnmalm
- Olja
- Silver
- Skog
- Solenergi
- Sötvatten

2 Om priset stiger på en förnybar resurs kan det vara ett tecken på att resursen håller på att ta slut.

- Sant
- Falskt

3 Sedan millennieskiftet har priserna på livsmedel ...

- ökat.
- minskat.

4 Andelen fattiga i ett land kan minska trots att antalet fattiga i landet ökar.

- Sant
- Falskt

Miljöproblemen s. 189–195

1 Vilka är de tre viktigaste växthusgaserna som människan tillför atmosfären?

- Koldioxid
- Kolmonoxid
- Kvävgas
- Lustgas
- Metan
- Neon
- Syrgas

2 Kyotoprotokollet handlar om att ...

- bekämpa förlust av biologisk mångfald.
- bekämpa internationell kriminalitet.
- bekämpa klimatförändringar.
- straffa de länder som inte gör tillräckligt för att stoppa klimatförändringar.
- ekonomiskt stödja forskning kring CCS-teknik.

3 FN:s konferenser om klimatfrågan heter ...

- COP
- KOP
- LOOP
- SOP

4 Om klimatet fortsätter att bli varmare leder det till ...

- att havsnivåerna stiger.
- att havsnivåerna sjunker.
- att havsnivåerna inte förändras.

5 Luftföroreningar från dåliga skorstenar är ett allvarligt problem.

- Sant
- Falskt

6 Jordförstöring uppkommer ofta på grund av ...

- för lite betesdjur.
- för mycket betesdjur.
- för lite bevattning.
- för stor bevattning.
- för mycket skog.
- för mycket åkermark.

Fattigdom och utvecklingsfrågor s. 196–202

1 Fattigare länder brukade tidigare klumpas ihop med begreppen ...

- tredje världen.
- fjärde världen.
- tredje statsmakten.
- fjärde statsmakten.
- u-länder.
- i-länder.
- syd.
- nord.

2 LDC-länder avser de allra rikaste länderna.

- Sant
- Falskt

3 Flertalet LDC-länder ligger i ...

- Europa.
- Afrika.
- Asien.
- Sydamerika.

4 Jämfört med 1990 är idag i världen ...

- antalet fattiga mindre.
- andelen fattiga mindre.
- antalet fattiga större.
- andelen fattiga större.

5 Vilka ord saknas i modellen?

Skriv bokstäverna framför orden till höger.

6 En av orsakerna till fattigdom är 1800-talets slavhandel. Vilken kontinent drabbades framförallt?

- Asien
- Europa
- Afrika
- Australien

7 Vilka av följande sjukdomar är särskilt vanliga i många fattiga länder?

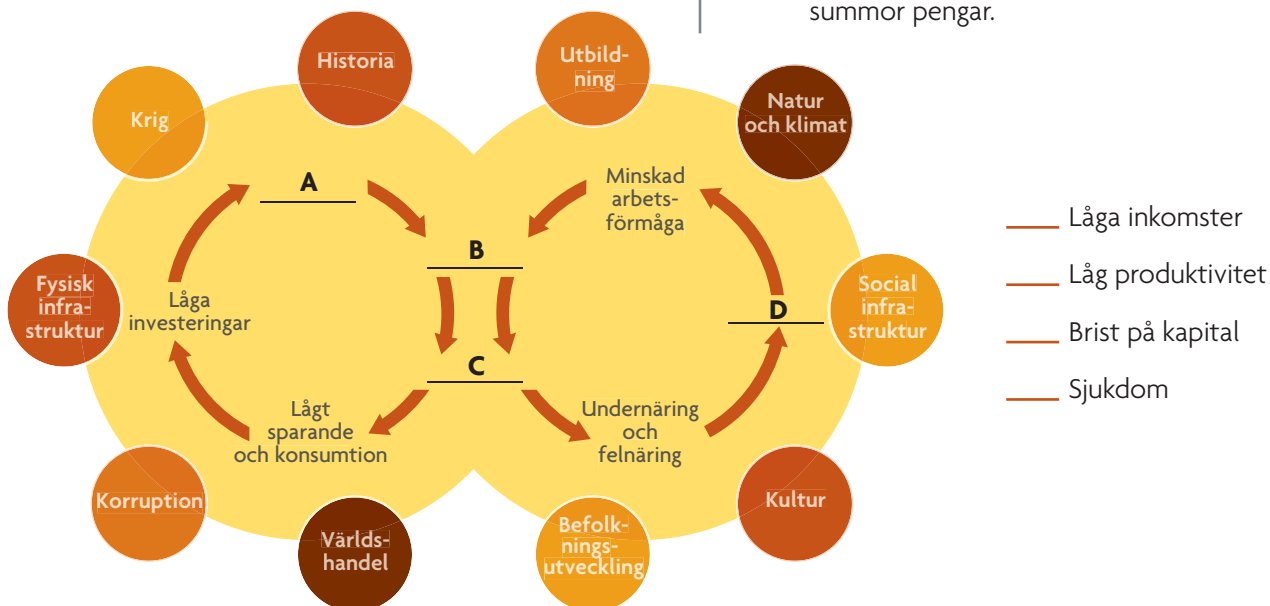
- Aids
- Allergi
- Cancer
- Hjärtinfarkt
- Malaria
- Tuberkulos

8 Med begreppet "brain drain" menas ...

- att rika länders utbildade flyttar till fattiga länder.
- att bristen på bra utbildning skapar fattigdom.
- att fattigare länders välutbildade flyttar till rikare länder.

9 Microkrediter är ett sätt att skapa utveckling och framsteg genom att göra det möjligt för ...

- stora företag att etablera sig i fattiga länder.
- små företag att etablera sig i fattiga länder.
- individer och små företag att låna mindre summor pengar.

Internationell politik s. 202–213

1 Vilket påstående är sant?

- Världen blir allt mer globaliserad.
- Världen blir allt mindre globaliserad.

2 Koppla ihop aktör med rätt grupp.

- a Nigeria ——— Civilsamhället
- b FN ——— Etnisk grupp
- c Kurder ——— Internationell organisation
- d Röda korset ——— Stat

3 Vad betyder NGO?

- New Governmental Organization
- Non Governmental Organization
- National Governmental Organization

4 Vilka av följande är NGO:er?

- Amnesty International
- Greenpeace
- Ikea
- Katolska kyrkan
- Läkare utan gränser
- Röda korset
- Sida
- Volvo

5 Vad betyder FN?

- Förenta nationerna
- Förenta NGO:erna
- Förenta nyheterna

7 Mellan vilka år pågick kalla kriget?

- 1918–1945
- 1945–1990
- 1968–1989
- 1973–2008

8 Suveränitet när det gäller stater innebär ...

- att andra stater eller organisationer inte kan lägga sig i statens inre angelägenheter.
- att staten har gått med på att andra stater eller organisationer under krissituationer kan lägga sig i statens inre angelägenheter

9 Vad betyder MNF?

- Mellannationellt förbund
- Multinationellt företag
- Missionsförbundet

10 Vad är ett multinationellt företag?

- Ett stort företag verksamt i en stat.
- Ett företag verksamt i många stater.
- Ett företag som drivs av FN.

11 I vilken stad har FN sitt huvudkontor?

- Nairobi, Kenya
- New York, USA
- Genève, Schweiz
- Wien, Österrike

6 Markera med kryss inom vilket eller vilka områden de olika organisationerna är verksamma.

	Ekonomi	Politik	Militärt samarbete och säkerhet	Folkrätt
FN				
EU				
Nafta				
Nato				
Europarådet				
OECD				
OSSE				
WTO				
IMF				
Världsbanken				

12 Vilka två personer har varit eller är generalsekreterare i FN?

- Ban Ki-Moon
- Dag Hammarsköld
- Mahatma Gandhi
- Petrus Petrus-Halo
- Yoko Ono

13 Para ihop.

a Säkerhetsrådet	_____ Femton medlemsländer	_____ Arbetar med att förbättra mänsklighetens sociala villkor.
b FN:s generalförsamling	_____ I denna ingår t.ex. Unicef	_____ Sköter den dagliga verksamheten.
c Sekretariatet	_____ Leds av generalsekreteraren	_____ Är en mötesplats för världens regeringar.
d Ecosoc	_____ Nästan 200 medlemsländer	_____ Är något av en världspolis som också kan ingripa militärt.

14 Vilka av följande är de fem permanenta medlemmarna i Säkerhetsrådet och som därmed har veto?

☐ Frankrike	☐ Indien	☐ Italien
☐ Japan	☐ Kina	☐ Norge
☐ Ryssland	☐ Schweiz	☐ Storbritannien
☐ Sverige	☐ Sydafrika	☐ Tyskland
☐ USA		

15 Vad är sant om G7, G8 och G20?

- De har huvudkontor i Genève i Schweiz.
- De har omkring 10 000 anställda tillsammans.
- De saknar anställda.
- De är informella samtalsklubbar utan stadgar.

16 I vilka av följande organisationer är Sverige inte medlem?

☐ EU	☐ G7	☐ Nato
☐ FN	☐ OSSE	

17 Para ihop domstolar med beskrivning.

a ICJ (International Court of Justice)	_____ FN:s domstol dit stater i konflikt gemensamt kan vända sig för att få hjälp.
b ICC (International Criminal Court)	_____ Internationell domstol som kan döma individer om individerna begått krigsförbrytelser, brott mot mänskliga rättigheter och folkmordsbrott.

Dagens krig och konflikter s. 213–216

1 De flesta krig som pågår idag är inbördeskrig.

- Sant
- Falskt

2 Terrorister är i första hand ute efter ...

- att få politisk makt genom att sprida skräck.
- att få tag i pengar genom att sprida skräck.

3 I vilka två städer i Japan använde USA i slutet av andra världskriget kärnvapen?

- Hiroshima
- Nagasaki
- Sapporo
- Tokyo

4 Under viken period rådde den så kallade terrorbalansen?

- Mellankrigstiden
- Andra världskriget
- Kalla kriget
- Perioden 2000 till 2010

5 Vilka av följande länder har egna kärnvapen?

- Brasilien
- Frankrike
- Indien
- Israel
- Kina
- Pakistan
- Ryssland
- Storbritannien
- Sverige
- Sydafrika
- Tyskland
- USA

6 NPT-avtalet handlar om att hindra spridning av ...

- alla vapen.
- biologiska vapen.
- kemiska vapen.
- kärnvapen.

7 Om ett land har värnplikt innebär det att ...

- flertalet unga män och ibland unga kvinnor ska genomgå militär utbildning för att vid behov kunna försvara sitt land militärt.
- alla soldater är utbildade och jobbar som anställda med att förbereda sig på och ibland genomföra militära insatser.